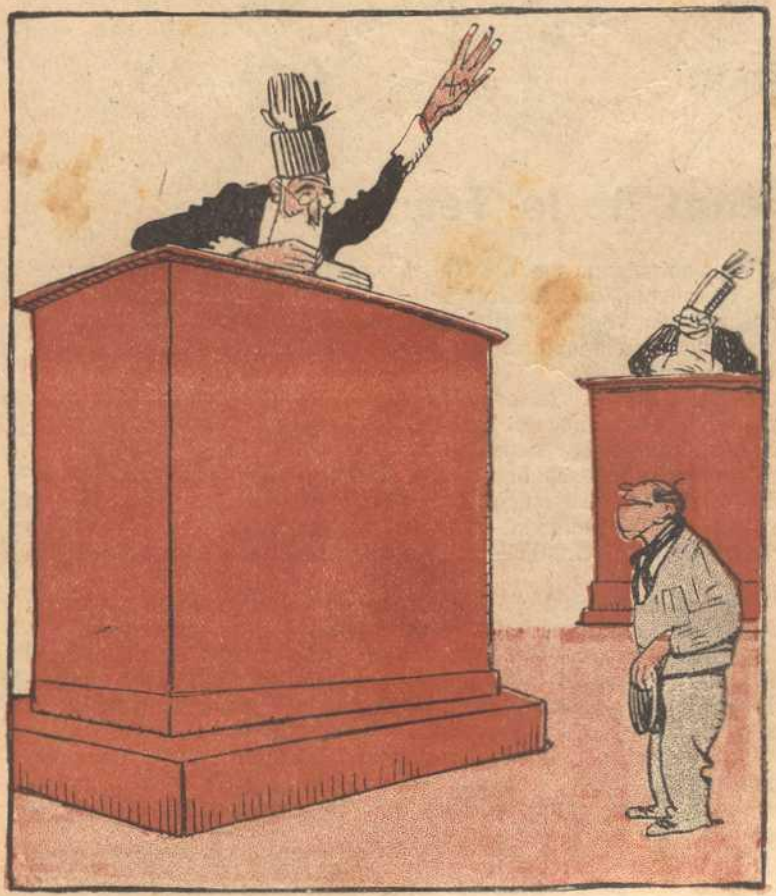
Any IX N.º 453 - PREU: 5 Cénts. - Barcelona, 14 de Septembre 1912

EN PATUFET

Davant dels Tribunals. — Fàssim el favor d'explicarme còm va poder vostè entrar per la teulada y arribar fins a pendre'ls diners de la caixa.

— No cal que li expliqui, senyor jutge, puig vostè a la seva edat no podria ferho.

L'edat de la Terra

No es actualment una novetat, pera tota inteligencia mitjanament conreuada, que tot lo que existeix sobre la superficie de la Terra, animals, vegetals, organismes microscòpichs, tot neix, tot viu, tot mor; que fins la materia inerta està sotsmesa a evolució, en molts casos ben evidenta.

Monsieur Berget s'ha proposat esbrinar si la Terra sofreix la lley comú, si viu a la manera de totes les coses que hi ha en la seva superficie, y ha intentat la reconstitució de la seva historia.

L'empresa no es senzilla; ja que, si bé certs fenòmens, com els moviments rítmichs de l'occeà, la circulació atmosfèrica y marina y la gravetat, són sobradament coneguts, n'hi ha d'altres poch coneguts encara, pera que sobre d'ells puguin sentarshi conclusions científiques precises.

En quant al temps de l'origen de la Terra y a l'època en que tindrà fi, es difícil y aventurat fer altra cosa que no siguin suposicions.

Es encara una qüestió a investigar, que tothom se planteja al contemplar els rastres que queden dels períodes geològichs en l'historia del nostre planeta, quina sia l'edat de la Terra, a comptar desde aquella en que té existencia propia.

Si es veritat que no's pot donar una contesta categòrica a n'aquesta pregunta, cab, al menys, donarla aproximada, y es de notar, com a cas curiós, que'ls mètodes més diversos empleats a l'efecte discrepen poch per lo que toca al número.

S'ha tractat d'esbrinar quin temps hagi sigut necessari pera que les aigües dels mars adquirissin el gust salí que tenen per l'acció de

les materies que en disolució ha portat als oceans el curs dels rius, y s'ha arribat a la xifra, aproximada, naturalment, de cent milions d'anys.

Per l'estudi dels fenòmens de sedimentació, evaluant la densitat mitja de les substancies actualment dipositades y comparantla ab el gruix total dels dipòsits sedimentaris, s'arriba a la conclusió de que pera arribar a l'estat actual han hagut de transcórrer de cent a mil milions d'anys.

Rutheford, calculant la quantitat d'hèlium emanat per any en un pes determinat de thori o d'urani, ha deduit, basantse en els treballs de W. Ramsay, qui ha fixat la quantitat d'hèlium existent en els minerals que contenen thori y urani, que certs minerals tenen quatrecents milions d'anys d'edat.

FENT L'HOME

—¿Què't sembla aquesta picadura?
—Que m'agrada més que la de mosquit.

Consignem, no obstant, que certes roques sueques y americanes tenen una edat molt més avensada, ja que viuen fa mil y mil trescents milions d'anys.

En fí, els geògrafs, al estudiar els replechs montanyosos, han deduit d'aquets la reducció del radi terrestre que ha determinat llur formació y que correspòn a un descens de temperatura de 300 graus y que ha necessitat pera produirse dos milions d'anys aproximadament; de tot lo qual resulta que's pot considerar compresa entre mil y dos mil milions d'anys l'edat del planeta en que habitem.

ABECÉ

El Suplement d'En Patufet corresponent al present número publica'l quinzè folletó de l'interessant novela "Per les terres roges". Ab aquet Suplement se regala'l conte complet "Els sabatots de la Guerideta", den Joseph M.ª Folch y Torres.

Ordenancisme militar

Un tinent molt rigorista
va sorpendre a cert soldat
que tutejava al sargento
com si fos d'igual a igual.
Reptat per aquella falta
de disciplina tan gran,
que greument contravenia
l'ordenansa militar,
va contestar el *calovo:*
— Però, senyor oficial,
si'l sargento es del meu poble
y'ns coneixem de xavals;
si hem anat plegats a estudi
y hem fet campana plegats,
y hem cassat nius y llagostes,
junts sempre, com bons companys.
— No hi fa rès — va contestarli
molt sever l'oficïal, —
el sargento, essent sargento,
a vostè supera en grau,
y encara que fos son pare
l'hauria de respectar. —

NYIC

Fets del comte de Nolhabilla

Ben vestit y ben pagat

Lo cert es que'l comte de Nolhabilla feya un paper ridícol ab el trajo que vestia. Figureuvos una americana ab els colzes foradats; unes calses ab els genolls al descobert y un pedàs descomunal allí... en el cantó que les persones fan servir pera seure.

El comte de Nolhabilla se'n adonava del paper trist que feya, y com que, mentres estava pensant en aquestes tristes coses, s'escaigué passar pel davant d'una sastreria, va exclamar:

— ¡Ah! Quina moda tan tonta aquesta de tenir de pagar pera anar ben vestit. ¡Quànt millor no seria anar ben vestit y cobrar! —

Y mentres estava donant voltes a n'aquesta idea filosòfica, va adonarse de que a fòra de la sastreria hi havia una renglera de figurins o maniquins, lluint uns trajos que eren una temptació.

El comte donà una ullada al seu entorn, y veyent que ningú'l veya, va despullar en un no-rès al figurí que li semblà d'una talla aproximada a la seva. Després se despullà ell ràpidament (y sòrt què'l carrer era poch concorregut) y's posà'l vestit nou del figurí, deixant a n'aquet el seu trajo tronat.

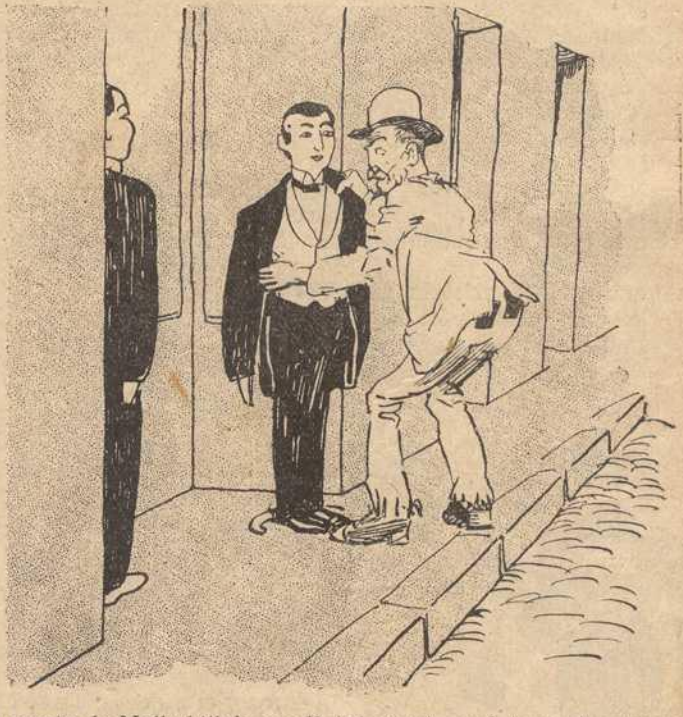
Vestit com un gran senyor, el comte de Nolhabilla se'n anà a passejar per la Rambla. Ben aviat observà que la gent se'l mirava molt, y ho atribuhí a la gran elegancia de la seva persona.

En realitat, lo que feya girar a la gent era que a l'esquena hi por-

tava l'etiqueta de la sastreria, que deya: «Gran Sastreria, carrer tal, número tants», de la qual el comte no se'n havia adonat.

Tot tranquil, donchs, anava passejantse, quan tot d'una se li acosta un senyor y li pregunta:

— ¿Vostè es empleat de la sastreria tal? —

El comte de Nolhabilla's quedà tot parat, però tement comprometres, va respondre:

— Sí, senyor.

— Donchs me farà un favor. Fa dies que haig de passar per allí pera pagar una factura y may tinch temps disponible. Fàssim vostè'l favor d'entregar al seu amo aquesta quantitat, que ell ja sab de qui es. —

El comte va parar la mà, y el bon senyor hi deixà quaranta duros rodons y lluents com quaranta estrelles.

Content de la seva sòrt, el comte anà Rambla amunt rumiant en quin restaurant aniria a sopar aquell vespre, quan tot d'un cop se li presenta un jove y li diu:

— Dispensi; el meu amo m'ha fet venir pera dirli que fassi'l favor de passar per casa seva.

— ¿Y quí es el seu amo?

— Es el sastre del qual vostè ha tret aquet trajo. —

El comte de Nolhabilla's va veure perdut, y ja pensava per ahónt fugiria, quan de sobte se li ocorregué una idea, y girantse molt formal cap al dependent, li va dir:

— ¿Quànt val aquet trajo?

— Deu duros.

— Donchs aquí'ls té.

— No puch acceptarlos — li contestà'l dependent. — L'amo sols m'ha autorisat pera venir a buscarlo. —

El comte, veyent que la gent anava fent rotllo, se decidí a seguir al dependent.

Al arribar a la sastreria, el sastre sortí a rèbrel:

— ¡Deu lo guart, amich meu!

— Deu lo guart — va respondre'l comte de Nolhabilla.

Y a fí d'evitar que'l fessin agafar, cuità a allargar al sastre'ls deu duros que valia'l trajo, y ben content encara del negoci de trenta duros que hi feya, deduintlos dels quaranta que li havia entregat el senyor refiat.

Però'l sastre, refusant els diners, li digué:

— ¿Què'm dóna ara aquí?

— L'import del trajo que me li he emportat, perque... sab, no tenia temps d'entrar a comprarlo.

— Ja's pot quedar aquets deu duros y el trajo, ja que se l'ha ben guanyat.

— ¡Còm!

— Vostè no s'ha adonat de que portava al darrera una etiqueta de la casa, lo qual, ostentat per les Rambles, ha fet tal propaganda, que tota la tarda que estich venent trajos a senyors que'm diuen que venen per la propagan-

da que he fet. Per això l'he fet venir a buscar, ja que tothom me parlava de l'home que jo havia llogat pera passejarme l'etiqueta per la Rambla. Y com que jo tinch establert donar un tant per cent a tothom qui'm fa vendre un trajo, aquí té cinquanta duros, que es el tant que li toca dels vintiquatre trajos que vostè m'ha fet vendre. —

Aleshores el comte, veyentse tan rich, y remordintli la conciencia d'haverse quedat els diners del senyor refiat, entregà'ls quaranta duros al sastre y's quedà ab els cinquanta que s'havia guanyat legalment. Així's el comte de Nolhabilla tingué trajo y diners sense que ningú podés tirarli en cara cap estafada. J. M. F.

Segón Concurs d'EN PATUFET

(2.ª serie)

S'otorgaràn tres premis, consistents en llibres de contes, y publicació dels retrats dels guanyadors als concursants que envihin major nombre de mots consonants de la paraula

COMPANY

S'entenen per mots consonants els que tenen la meteixa terminació; per lo tant, s'han de cercar mots terminats en *any*, però que tinguin sentit. El concursant que'n trobi més serà'l guanyador del primer premi, y els dos que segueixin en nombre guanyaràn els altres dos premis.

Si n'hi ha tres ab igual major nombre s'entregaràn a ells els tres premis, y si n'hi ha més de tres, se sortejaràn entre ells.

Les condicions precises pera pendre part en aquet Concurs són:

1.ª Enviar la solució firmada dins d'un sobre que no contingui més que la solució, posant al damunt el mot **Segón Concurs.**

2.ª Al costat de cada mot-consonant s'especificarà'l sentit de dit mot; exemple:

Company — Nom que's dóna als que van junts.
Any — Medició de temps.

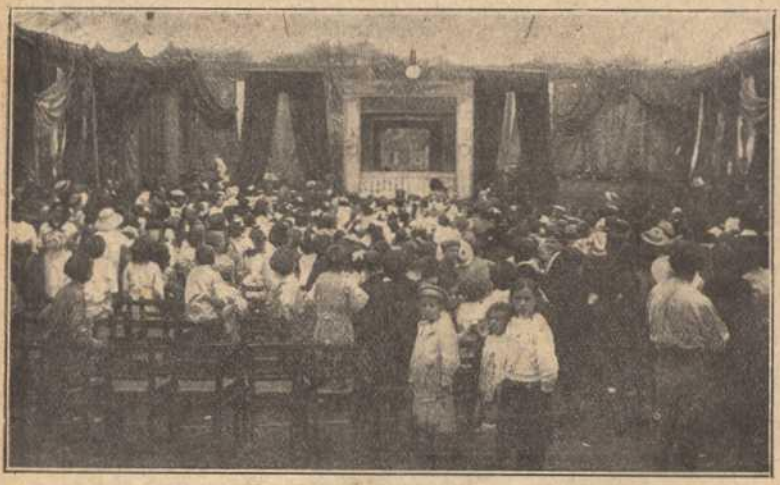
Aquesta condició es precisa pera evitar que's posin noms acabats en *any*, y qué no vulguin dir rès. Al peu de la solució s'hi posarà, en xifres, el nombre total de mots trobats.

El dia 28 de septembre acaba'l terme d'envio.

Totes les solucions s'han d'enviar, donchs, per tot el dia 28 lo més tart, dintre d'un sobre, exclusivament destinat a la solució, portant al damunt la paraula: **Segón Concurs,** a l'Administració d'EN PATUFET: *Cardenal Casañas, 4.*

Y ara ¡bona sòrt! EN PATUFET

FESTA MAJOR DE MANRESA

En Patufet en la funció de putxinelis.

En les varies festes que en la ciutat de Manresa's celebraren durant sa passada festa major, hi figurà una nota altament simpàtica pera nosaltres en particular y pera'ls nostres patufistes en general.

Ens referim a la distinció de que fou obgecte'l nostre Patufet, puig a més d'anarlo a rebre a l'estació quasi tots els noys y noyes de les escoles de dita ciutat y una gran gentada que'l victorejà, l'obsequiaren ab una recepció d'honor y ab una representació de putxinelis en el teatret aixecat a l'espayosa sala del seu envelat.

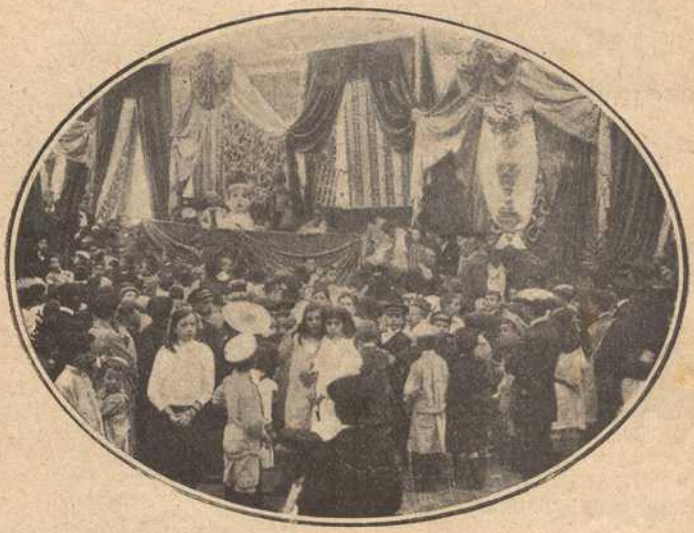
Agrahim sincerament als manresans l'esmentada distinció d'afecte al nostre Nanet.

A ma filleta

Quan te veig adormideta,
somniant tan dolsament,
escapantse de tos llabis
un somriure tendrament,
allavors te besaria,
despertant ton somni d'or,
car el vèuret riallera
es l'anhel que té'l meu cor.

EMILI GRAELLS CASTELLS

FESTA MAJOR DE MANRESA

El nostre Nanet a l'envelat.

La malcreyenta

(FAULA)

Vivien dintre un *immens* cau, prop una carretera, una gran generació de formigues. La mare d'elles, o sigui la reina, advertia'l greu perill que hi havia passant a l'altra banda de carretera.

Y els deya:

—Aneu ab compte d'esgarriarvos del cau a l'era, y que cap de vosaltres sigui curiosa de voler veure lo que hi ha a l'altra banda, perque us en penedireu. —

Totes cregueren el bon consell. Totes menys una. Una de dolentota, que sens dubte ab la seva dolenteria estava destinada a donar un exemple a les bones.

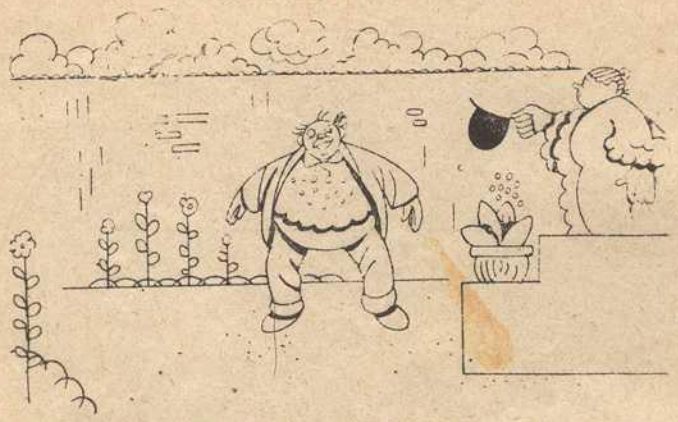
Y efectivament. Un dia, quan ningú la veya, volgué complaure els seus pensaments. S'esgarrià de la *colla* y comensà a caminar.

— Deurà ésser molt bonica — pensava y's deya a sí meteixa — l'altra banda de carretera, quan no hi va tothom. —

Mentres deya això's trobava al cim d'un roch dels que en les carreteres n'hi ha molts clavats a terra pel trànzit y la pluja.

Sobtadament ohí un soroll que la feu estremir. Mirà a totes di-

L'HISTORIETA A L'ESTRANGER

El borratxo. — Empòrtat el barret, que sempre te'l descuides.
— Oh, no'm fa pas cap falta.

reccions y vegé un *monstre* que s'apropava y amenassava ferli mal.

Y aquet *monstre* fou una tartrana, y una de les rodes passà per damunt de la formiga, deixantla completament aixafada...

. . . . . .

L'endemà a primera hora haurieu vist dues formigues portant el cadàvre de la seva companya, que fou mostrat davant de tota aquella generació pera que'ls servís d'experiencia.

P. FERRER LLAURÓ

Epigrama

Fa temps, *l'Evaristo*,
estava *cremat*
tot buscant un misto.

INOTNA ADELUAS

Els dos viatgers

En Pau y en Tomàs caminaven cap a la ciutat pròxima.

De sobte en Tomàs va veure al mitg del camí una bossa que semblava molt plena. S'hi acostaren apresuradament; en Tomàs la va recullir y se la posà a la butxaca. El seu company, molt content, digué:

— ¡Quina sòrt es pera nosaltres!

— No—contestà en Tomàs, — la sòrt es pera mi. —

En Pau no parlà més, y abdós continuaren llur camí.

De prompte arribaren a un bosch, y, al atravessarlo, tres lladres se'ls acostaren.

— Estem perduts — exclamà en Tomàs, demanant socors.

— Tu sol estàs perdut — con-

— Té, ara'm farà forsa servey el barret, ja que privarà que s'aigualeixi l vi.

testà en Pau, — puig jo no tinch rès que defensar. —

En Tomàs se vegé obligat a entregar la bossa, y allavors va compendre que pera tenir amichs en la desgracia es precís no ser egoista.

Traduit del francès per

JOSEPH MARLÉS ESPLUGAS

Entre amichs

— ¿T'agrada l'arròs?

— ¡Ab deliri!

— Donchs a mi m'agrada ab pollastre. —

JOSEPH LLOBET

Refrans populars

Després de la mort,
ni vinya ni hort.

—

Fanch y cals
tapen molts mals.

X.

Conseqüencia

— ¿De la pell de quin animal se fa calsat?

— De la pell del bou.

— ¿De la llana de quin animal se fan vestits?

— De l'ovella.

— Molt bé. Donchs, ¿així ja sabs quí són els que't proporcionen vestits y calsat?

— Sí que ho sé: el meu papà y la meva mamà. —

JOAN IRANZO

Els corredors que prengueren part en les curses a peu organisades pels Banys Solà y celebrades en la barriada de la Barceloneta.

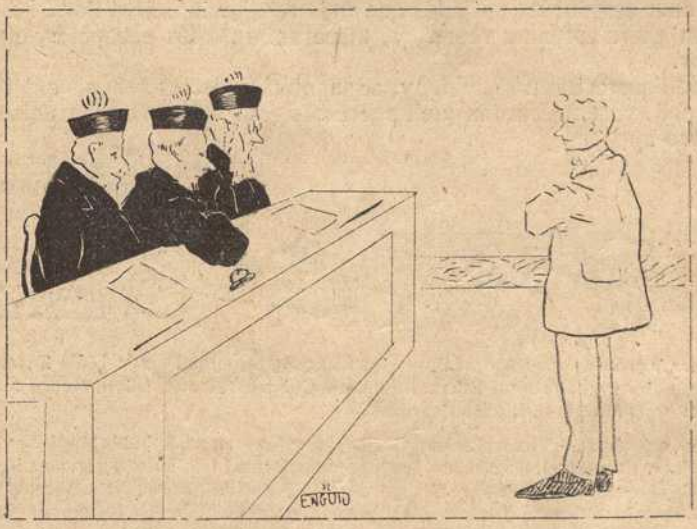
L'ors a estudi

(CONTE ANGLÈS)

UN nen que vivia a un poblet d'Amèrica situat en mitg del bosch, va trobar un dia un petit ors; menut com era y cobert tot ell d'un pèl negre y rissat, talment semblava un gosset. Se l'emportà a casa, y allí'l va alimentar y cuidar de tal manera, que al acabar l'hivern l'ors ja era gros y bonich; seguia molt dòcilment al seu amo, y sempre l'acompanyava a estudi, quedantse l'ors a fòra, tot pasturant pels prats que voltaven l'escola. A l'hora del descans se'n anava a jugar ab el seu amo y els demés nens. Aquets al principi tenien por de l'ors, però'l veyen tan manso, que prompte van ser amichs, y tots li daven alguna cosa de llur berenar: l'un una poma, l'altre un tros de pa, l'altre xacolata...

Al arribar l'estiu, l'ors desaparegué del poble; tots els nens estaven tristos y el buscaven pels boscos dels voltants. Tot va ser inútil, l'ors havia trobat el camí pera tornar a casa seva, y ell preferia estar al bosch y no al poble.

***

— ¿Quànts medis hi ha pera fer suar?
— L'aigua calenta, mantes, flors cordials...
— ¿No n'hi ha cap més?
— Sí, senyor; seures en el banch pera ser examinat.

Havien passat molts anys. El vell mestre de l'estudi era mort, y un altre ocupava'l seu lloch. Els nens s'havien ja fet homes, y els que seyen en els banchs de la vella escola eren llurs fills.

Un dia molt fret d'hivern un noy descuidat va deixar la porta oberta, y per aquesta va entrar un ors gros y negre, que omplí d'espant als escolars. Uns probaven d'enfilarse als armaris y prestatges, els altres s'amagaven per sota les taules y banchs. Al costat d'una finestra hi havia un noy, armat d'un bastó, que assegurava als més petits que ell els protegiria. Un altre xicot ja havia saltat, y corrent tant com podia, va anar a avisar als homes del poble.

Mentrestant l'ors no feya mal a cap nen; així que entrà se'n anà a vora l'estufa. Al cap d'una estona, quan li va passar el fret, se'n anà al lloch ahont hi havien els cistellets en que'ls nens s'hi duyen el berenar, y, posant la pota en cada un d'ells, de l'un ne treya un tros de pa, de l'altre una poma, de l'altre un bossí de xacolata, y després, pausadament, se'n anà cap al bosch.

El noy que havia saltat, acompanyat d'uns quants homes armats,

van anar seguint les petjades que en la neu havia deixat l'ors. No trigaren gaire estona a vèurel, y, disparant tots les escopetes, el van matar.

Se l'emportaren al poble, y, adonantse de certes senyals que tenia a la pell, varen recordar que'l pobre ors era'l vell amich llur dels dies d'estudi.

Traduit per
SIMÓ SANABRA

Totes les solucions. — Albert Buyé, Joan Reguart, Gustau Ferrer, Lluis Zaragoza, Filomena Rutllant, Trinitat Ribas, Antonieta Colomer, Carme Güell, Mercè Masvidal, Ramona Masvidal, Roseta Carreras.

Tres solucions. — Victori Llenas, Carmeta Font, germans Sabaté, Magí Navarro, Juliá Sala, Joan Perelló, germans Juncà, Emilia Pons, Lluis Bonet, germans Remus, Joan Casanovas, Marcelí Bayer, Jaume Carrau, Joan Rull, Antòn Vilà, Vicens Campanyà, Ramón Subirana, Joseph Cassí, Joseph Alcanyís, Josepha Nogueras, Joanet Renom, E. Espinal, Rosa Arderius.

Dues solucions. — Jaume Piera, Enrich Verdú, Maria Carol, germans Rius, Lluis Camps, Joseph Puig, Agustí Argachal, Ignasi Muntades, Lluis Artal, Joan Gálvez, Pere Deulofeu, Enrich Rodríguez, Joan B. Gener, Concepció Gener, Joaquim Jubert, Pere Vilella, Enrich Miró, Antòn Montes, Joseph Dalmau, Sebastià Mones, Victorià Ferré, Enrich Bach, Joana Colldecolet, Manel Orenes, Antoni Monés, Enrich Fulls, germans Moreno, Francisco Rubio, germans Belascó, Mercè Cabra, Joan R. Muns, Felicià Serra, Ramón Bago, E. Benet, Joan Santapaula, A. Bassols, Joseph M.ª Ruera, Artur Oller, Agustí Viladesau, germans Grau, germans Saba, Pilar Pous, Ricart Paradell, Lluis Duràn, Maria Tarrés, Montserrat Balletbó, Ramón Bassa, germans Gales, Maria Simó, Enriqueta Elias, Joseph M.ª Boqueras, germans Roig, Salvador Armedina, Francisco Ferré, Albert Alegret, August Viladesau, Joan Reguart, Joaquim Mestres, Narcís Colomer, germans Porull.

Una solució. — Manel Andreu, Llucià González, Joan Macó, germans Donadeu, Antoni Celma, Joseph Insa, Maria Meseguer, Mercè Garcia, Enrich Cardona, Joan Multra, Francisco Lozano, Enrich d'Hita, germans d'Hita, Roch Barata, Ignasi Balcells, Tomàs Tusachs, J. Schmid, Jesús Carrera, Antoni Mestre, Joseph M.ª Felip, Dolors Andreu, Joseph M.ª Gol, Francesch Rius, Silvestre Isern, Francisco Vea, F. Vallmanya, E. Camillo, Bartomeu Andreu, Ricart Altabás, Pilar Riba, Artur Riba, germans Homs, germans Fernández, Francisco Balsells, Domingo Ramón, Ramón Carnicer, M. Madorell, Joseph Baldrich, Joan Roca, germans Mariné, Ignasi Riera, Victoria Mas, germans Pujades, Aureli Cortiella, Ferràn González, Joseph Ferrer, Mario Bartroli, Joan Mínguez, Xavier Boneu Caminals, Albert Santos, Miquel Agustí, Ferràn Banquells, Jordi Sabaté, J. Vilallonga.

ENDEVINA, ENDEVINETA

XARADA

Animal es ma *primera*,
la *dos-dos* a molts vells cau,
part del cos es la *tercera*
y un poble n'es el *total*.

PERE MESTRE Y BORRÁS

ENDEVINALLA

Ningú'm podrà anomenâ
si vol prescindir del pa,
y quan m'anomeni algú
may ho farà sense tu;
per fi't diré que està fet
l'enigma per un bailet.

MIQUEL CASERRA

TARGETA

Lleó Torn Cerc

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el títol d'una comedia catalana.

JOSEPH GUITART

FUGA DE VOCALS

D.g.m .b q.. v.s y't d.r.
q.. .ts.

JOSEPH MARLÉS

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN EL NUMERO ANTERIOR

A la xarada: *Escolania.* — A la fuga de vocals: *Qui molt abarca poch apreta.* — Al logogrif numèrich: *Violeta.*—A l'endevinalla: *La paraula.*

Redacció y Administració: Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

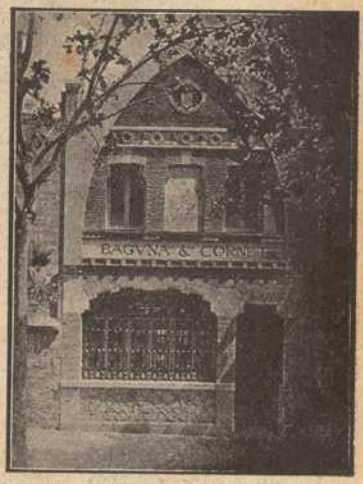
Grans tallers de gravat

BAGUÑÁ Y CORNET

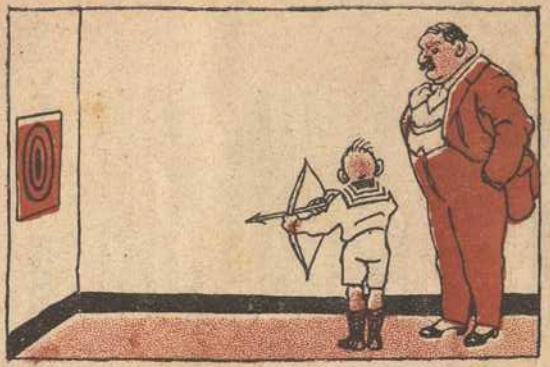
Mallorca, 192

Telefon 7452

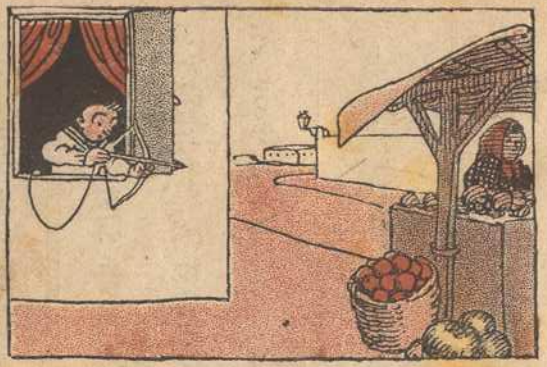
BARCELONA

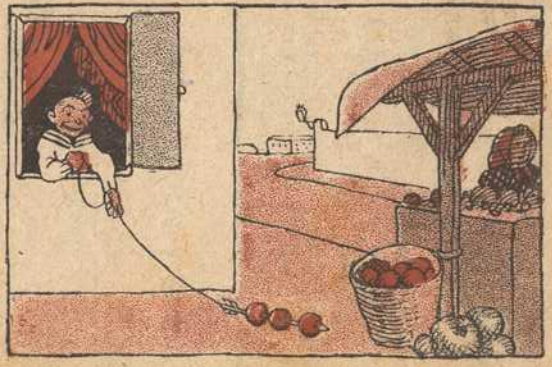
Fidel Giró, impressor, Valencia, 233.—Barcelona.

—¡No't distreguis tant ab les fletxes; això no't donarà pa!

—¡Renoy, quines taronges més maques! ¡Oh, quina idea!

—Que vagi dient el meu pare que les fletxes no'm donaràn pa. ¡Mira, fins taronges me donaràn!

—¡T'equivoques, fill meu; seràn pinyes!